

46. Umocnienie w cierpieniu

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- Ukazanie sensu sakramentu chorych i potrzeby korzystania z niego;
- Wprowadzenie we właściwe rozumienie namaszczenia chorych.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- Samodzielnie wyjaśnia, czym jest sakrament namaszczenia chorych;
- Po lekcji uzasadnia, kiedy i komu się go udziela;
- Odwołując się do fragmentów z Pisma Świętego, omawia świadectwa ustanowienia sakramentu chorych;
- Po lekcji przedstawia skutki namaszczenia chorych;
- Własnymi słowami argumentuje, dlaczego namaszczenia chorych nie należy nazywać „ostatnim” namaszczeniem;
- Na podstawie wiedzy osobistej omawia sposób przygotowania do odwiedzin kapłana w domu chorego;
- Wyjaśnia, jaka jest forma, materia oraz szafarz sakramentu;
- Definiuje słowo „Wiatyk”;
- Wskazuje, kiedy obchodzony jest światowy dzień chorego.

3. POJĘCIA, POSTACI

- Namaszczenie chorych;
- Wiatyk;
- Cierpienie;

4. WARTOŚCI

- Wsparcie dla chorych i cierpiących.

5. SCHEMAT LEKCJI

- Rzeczywistość choroby i cierpienia;
- Biblijne podstawy udzielania sakramentu chorych;
- Posoborowa interpretacja sakramentu;

- Przygotowanie się na wizytę księdza;
- Światowy Dzień Chorego.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie:

Metoda – rozmowa kierowana. Nauczyciel zadaje pytanie:

- Jak czuje się człowiek chory, cierpiący?
Jeden z uczniów zapisuje na tablicy cechy człowieka chorego, cierpiącego, jego odczucia.

Metoda – recepta. Nauczyciel rozdaje uczniom do pracy indywidualnej lub w dwójkach formularze recepty (załącznik nr 1) i zadaje pytania:

- Jak po chrześcijańsku przeżywać chorobę, cierpienie?
- Co poradzić na cierpienie, które przerasta człowieka wierzącego?

Uczniowie korzystają z formularzy recept i próbują znaleźć rozwiązanie na postawione pytania. W podsumowaniu pracy należy zwrócić uwagę na te rozwiązania, które są do pogodzenia z wiarą chrześcijańską, a odrzucić jej przeciwne (np. propozycje eutanazji dla osoby cierpiącej). Jako podsumowanie ćwiczenia prosi o przeczytanie z podręcznika tekstu ks. Mariusza Brzezińskiego. Wskazuje na sakrament namaszczenia chorych jako konkretny sposób pomocy i umocnienia dla ludzi chorych i cierpiących.

Rozwinięcie tematu:

Metoda – analiza tekstów biblijnych. Nauczyciel rozdaje wybranym uczniom kartki z fragmentami Pisma Świętego (załącznik 2) i prosi o ich odczytanie. Po każdym odczytaniu fragmentu, nauczyciel krótko go komentuje.

Metoda – mini wykład. Nauczyciel przechodzi do omówienia posoborowego podejścia do sakramentu chorych; odwołując się do tekstów nauczania Kościoła (załącznik 3), wyjaśnia najważniejsze treści dotyczące sakramentu namaszczenia chorych.

Następnie nauczyciel tłumaczy obrzęd udzielania sakramentu chorych, jego przebieg i sposób, w jaki należy się przygotować do wizyty kapłana. Można w tym miejscu wykorzystać teksty z podręcznika.

Nauczyciel wprowadza również w tematykę Światowego Dnia Chorego, zapisując przy tym datę tego święta.

Zakończenie:

Nauczyciel podsumowuje pracę, posługując się tekstem z ramki „Zapamiętaj”.

Notatka:

Zapisy na bieżąco.

Korelacja z edukacją szkolną:

Język polski – motyw choroby i cierpienia w literaturze.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Można wykorzystać jako notatkę / pracę domową tekst z pustymi miejscami do uzupełnienia, np.

Szafarzem sakramentu namaszczenia jest lub Sakrament namaszczenia chorych jest momentem, w którym w szczególny sposób podaje dłoń człowiekowi cierpiącemu (nie tylko umierającemu) po to, żeby go przeprowadzić przez tę wielką próbę człowieczeństwa i wiary, jaką jest cierpienie, samotność i śmierć. Cierpienie i choroba znacznie burzą harmonię ciała i duszy, a tę harmonię przywraca. Sakrament ten udziela choremu łaski, który pomaga całemu człowiekowi do zbawienia, wzmacnia ufność w Boga, uzbraja przed szatana i trwoga śmierci. Dotyka on całej osoby chorego, nie tylko jego duszy, ale i Dzięki temu chrześcijanin staje się zdolny nadać sens swoim i przez to zachować wewnętrzną równowagę i spokój. Sakrament namaszczenia chorych jest włączeniem i jego cierpienia w ofiarę Chrystusa za Kościół i za zbawienie świata. Chory specjalną siłę wewnętrzną przejawiającą się w ufności, cierpliwości i pogodzie ducha, która pomaga mu pogodzić się z chorobą oraz w świetle wiary oceniać swoją sytuację życiową.

Odpowiedzi: *ksiądz, biskup, Jezus Chrystus, człowieka, sakrament chorych, Ducha Świętego, pokusami, ciała, sakramentowi, cierpieniom, chorego, otrzymuje.*

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA NA LEKCJI

Leczenie chorych dokonujące się w cudowny sposób to tylko jeden z elementów dzieła zbawienia. Oto kilka biblijnych fragmentów:

MÓW PANIE

Znacie sprawę Jezusa z Nazaretu, którego Bóg namaścił Duchem Świętym i mocą. Ponieważ Bóg był z Nim, przeszedł On [przez życie] dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich, którzy byli pod mocą diabła.

Dz 10, 38

Idźcie i opowiedzcie Janowi o tym, co słyszycie i co oglądacie: ślepi widzą, chromi chodzą, trędowaci są oczyszczeni, głusi słyszają, umarli zmartwychwstają, a ubogim opowiada się Dobrą Nowinę.

Mt 11, 4–5

A potem, przywoławszy do siebie Dwunastu, zaczął ich wysyłać po dwóch. Dał im też władzę nad duchami nieczystymi. Tak więc wyszli i nawoływali [wszystkich] do nawrócenia. Wyrzucili też mnóstwo złych duchów i wielu chorych uzdrowili, namaszczając ich przedtem olejem.

Mk 6, 7.12–13

Powyższe teksty, jakkolwiek nie zawierają samego nakazu namaszczania chorych, sformułowanego przez Jezusa, są bogatym świadectwem głębokiej troski Jego oraz apostołów o osoby chore, dotknięte dolegliwościami i niemocą. Sugerują więc, iż powstanie praktyki obrzędowej dokonało się z polecenia samego Chrystusa.

ZASTANÓW SIĘ

- Jak mogę się zaangażować w pomoc osobom chorym?
- Jak mogę duchowo wesprzeć chorych i cierpiących w moim środowisku?
- Jak wypełniam chrześcijański uczynek miłosierdzia: chorych nawiedzać?

Warto przeczytać:

ks. Mariusz Brzeziński, Szpital na Banacha. Dzienniczek o cierpieniu człowieka i miłosierdziu Boga.

46. Umocnienie w cierpieniu

Załącznik 1

Recepta 07000000000123456789	
Świadczeniodawca	
Pacjent	Oddział NFZ
	Umowienia
	Ch. przewlekłe
Rp.	
	
07000000000123456789	
Dane id. i podpis lekarza	

Załącznik 2

Gdy po pewnym czasie wrócił do Kafarnaum, posłyszeli, że jest w domu. Zebrało się tyle ludzi, że nawet przed drzwiami nie było miejsca, a On głosił im naukę. Wtem przyszli do Niego z paralitykiem, którego niosło czterech. Nie mogąc z powodu tłumu przynieść go do Niego, odkryli dach nad miejscem, gdzie Jezus się znajdował, i przez otwór spuścili łoże, na którym leżał paralytyk. Jezus, widząc ich wiarę, rzekł do paralytyka: Synu, odpuszczają ci się twoje grzechy. A siedziało tam kilku uczonych w Piśmie, którzy myśleli w sercach swoich: Czemu On tak mówi? On bluźni. Któż może odpuszczać grzechy, prócz jednego Boga? Jezus poznał zaraz w swym duchu, że tak myślą, i rzekł do nich: Czemu nurtują te myśli w waszych sercach? Cóż jest łatwiej powiedzieć do paralytyka: Odpuszczają ci się twoje grzechy, czy też powiedzieć: Wstań, weź swoje łoże i chodź? Otóż, żebyście wiedzieli, iż Syn Człowieczy ma na ziemi władzę odpuszczania grzechów – rzekł do paralytyka: Mówię ci: Wstań, weź swoje łoże i idź do domu! On wstał, wziął zaraz swoje łoże i wyszedł na oczach wszystkich. Zdumieli się wszyscy i wielbili Boga mówiąc: Jeszcze nigdy nie widzieliśmy czegoś podobnego.

Mk 2, 1–12

Choruje ktoś wśród was? Niech sprowadzi kapłanów Kościoła, by się modlili nad nim i namaścili go olejem w imię Pana. A modlitwa pełna wiary będzie dla chorego ratunkiem i Pan go podźwignie, a jeśliby popełnił grzechy, będą mu odpuszczone.

Jk 5, 14–15

Tymczasem obchodził całą Galileę, nauczał w synagogach, ogłaszał Dobrą Nowinę królestwa i leczył wszelkie choroby i wszystkie ludzkie słabości. Wieść o Nim rozchodziła się aż po całej Syrii. Przynoszono Mu wszystkich nieszczęśliwych, dotkniętych chorobami, sparaliżowanych. A On ich uzdrawiał.

Mt 4, 23–24

Znacie sprawę Jezusa z Nazaretu, którego Bóg namaścił Duchem Świętym i mocą. Ponieważ Bóg był z Nim, przeszedł On [przez życie] dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich, którzy byli pod mocą diabła.

Dz 10, 38

Idźcie i opowiedzcie Janowi o tym, co słyszycie i co oglądacie: ślepi widzą, chromi chodzą, trędowaci są oczyszczeni, głusi słyszą, umarli zmartwychwstają, a ubogim opowiada się Dobrą Nowinę.

Mt 11, 4–5

A potem, przywoławszy do siebie Dwunastu, zaczął ich wysyłać po dwóch. Dał im też władzę nad duchami nieczystymi. Tak więc wyszli i nawoływali [wszystkich] do nawrócenia. Wyrzucili też mnóstwo złych duchów i wielu chorych uzdrowili, namaszczając ich przedtem olejem.

Mk 6, 7.12–13

Załącznik 3

Katechizm Kościoła Katolickiego

Współczucie Chrystusa dla chorych i liczne uzdrowienia z różnego rodzaju chorób są wymownym znakiem, że „Bóg łaskawie nawiedził lud swój” i że Królestwo Boże jest bliskie. Jezus ma nie tylko moc uzdrawiania, lecz także przebaczenia grzechów. Przyszedł On, by leczyć całego człowieka, duszę i ciało; jest lekarzem, którego potrzebują chorzy. Jego współczucie dla wszystkich cierpiących posuwa się tak daleko, że Jezus utożsamia się z nimi: „Byłem chory, a odwiedziliście Mnie” (Mt 25, 36). Jego szczególna miłość do ludzi dotkniętych słabością nie przestaje w ciągu wieków pobudzać chrześcijan do specjalnej troski o wszystkich tych, którzy cierpią na ciele i na duszy. Z niej rodzą się niestrudzone wysiłki, by ulżyć im w cierpieniu.

KKK 1503

Duch Święty udziela niektórym szczególnego charyzmatu uzdrawiania, by ukazać moc łaski Zmartwychwstałego. Nawet najbardziej intensywne modlitwy nie przynoszą jednak uzdrowienia wszystkich chorób. I tak św. Paweł musi usłyszeć od Pana: „Wystarczy ci mojej łaski. Moc bowiem w słabości się doskonali” (2 Kor 12, 9), i że cierpienia, jakie musi znosić, mają sens, ponieważ „ze swej strony w moim ciele dopełniam braki udręk Chrystusa dla dobra Jego Ciała, którym jest Kościół” (Kol 1, 24).

KKK 1508

Wiatyk, ostatni sakrament chrześcijanina

Tym, którzy kończą swoje ziemskie życie, Kościół poza namaszczaniem z chorych ofiaruje Eucharystię jako wiatyk. Przyjęcie Komunii Ciała i Krwi Chrystusa w chwili przejścia do Ojca ma szczególne znaczenie i wagę. Zgodnie ze słowami Pana Eucharystia jest zaczątkiem życia wiecznego i mocy zmartwychwstania: „Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma życie wieczne, a Ja go wskrzeszę w dniu ostatecznym” (J 6, 54). Jako sakrament Chrystusa, który umarł i zmartwychwstał, jest ona sakramentem przejścia ze śmierci do życia, przejścia z tego świata do Ojca.

KKK 1524

Podobnie jak sakramenty chrztu, bierzmowania i Eucharystii konstituują jedność nazywaną „sakramentami wtajemniczenia chrześcijańskiego”, tak można powiedzieć, że pokuta, namaszczenie chorych i Eucharystia jako wiatyk, gdy życie chrześcijańskie osiąga swój kres, są „sakramentami, które przygotowują do Ojczyzny”, lub sakramentami, które stanowią zakończenie ziemskiej pielgrzymki.

KKK 1525

Choruje ktoś wśród was? Niech sprowadzi kapłanów Kościoła, by się modlili nad nim i namaścili go olejem w imię Pana. A modlitwa pełna wiary będzie dla chorego ratunkiem i Pan go podźwignie, a jeśliby popełnił grzechy, będą mu odpuszczone (Jk 5, 14–15).

KKK 1526

Sakrament namaszczenia chorych udziela specjalnej łaski chrześcijaninowi, który doświadcza trudności związanych ze stanem ciężkiej choroby lub starości.

KKK 1527

Stosowny czas na przyjęcie namaszczenia chorych zachodzi wtedy, gdy wierny staje wobec niebezpieczeństwa śmierci z powodu choroby lub starości.

KKK 1528

Za każdym razem, gdy chrześcijanin zostaje dotknięty ciężką chorobą, może otrzymać święte namaszczenie; również wtedy, gdy już raz je przyjął i nastąpiło nasilenie się choroby.

KKK 1529

Sakramentu namaszczenia chorych mogą udzielać tylko kapłani (prezbiterzy lub biskupi). Przy jego sprawowaniu używają oni oleju poświęconego przez biskupa lub w razie potrzeby przez samego prezbitera, który celebruje ten sakrament.

KKK 1530

Istota celebracji tego sakramentu polega na namaszczeniu czoła i rąk chorego (w obrządku rzymskim) lub innych części ciała (w obrządkach wschodnich); namaszczeniu towarzyszy modlitwa liturgiczna kapłana – celebransa, który prosi o specjalną łaskę tego sakramentu.

KKK 1531

- Skutki specjalnej łaski sakramentu namaszczenia chorych są następujące:
- zjednoczenie chorego z męką Chrystusa dla jego własnego dobra oraz dla dobra całego Kościoła;
 - umocnienie, pokój i odwaga, by przyjmować po chrześcijańsku cierpienia choroby lub starości;
 - przebaczenie grzechów, jeśli chory nie mógł go otrzymać przez sakrament pokuty;
 - powrót do zdrowia, jeśli to służy dobru duchowemu;
 - przygotowanie na przejście do życia wiecznego.

KKK 1532

48. Sakrament w służbie miłości Boga i Kościoła

Załącznik 1

Grupa 1

Drodzy bracia i siostry, oto ci nasi synowie, którzy są waszymi krewnymi lub przyjaciółmi, za chwilę mają otrzymać święcenia diakonatu. Uważnie zatem rozważcie, jakiej godności w Kościele mają dostąpić. Umocnieni darem Ducha Świętego, będą pomagać biskupowi i jego prezbiterium w posłudze słowa, ołtarza i miłości, okazując się sługami wszystkich. Jako słudzy ołtarza będą głosić Ewangelię, przygotowywać Ofiarę Eucharystyczną i rozdzielać wiernym Ciało i Krew Pańską. Oprócz tego, na polecenie biskupa będą mogli głosić kazania i przekazywać Bożą naukę wierzącym i niewierzącym, przewodniczyć modlitwom, udzielać chrztu, asystować przy zawieraniu związków małżeńskich oraz je błogosławić, nosić Wiatyk do ciężko chorych i przewodniczyć obrzędowi pogrzebu.

Diakoni uświęceni przez nałożenie rąk, które pochodzi od Apostołów, i ściśle związani z ołtarzem, będą pełnić dzieła miłosierdzia w imieniu biskupa lub proboszcza. Niech z Bożą pomocą tak spełniają te obowiązki, aby wszyscy mogli uznać ich za prawdziwych uczniów Chrystusa, który przyszedł nie po to, aby Mu służyli, lecz aby służyć. Wam zaś, drodzy synowie, którzy macie otrzymać święcenia diakonatu, sam Chrystus dał przykład, abyście tak postępowali, jak On postępował. Będziecie diakonami, to jest sługami Jezusa Chrystusa, który wśród swoich uczniów postępował jak ten, który służy. Wypełniając chętnie wolę Bożą, w duchu miłości służcie z radością Bogu i ludziom. Ponieważ nikt nie może służyć dwóm panom, za bałwochwalstwo uważajcie wszelką nieczystość i chciwość.

Skoro dobrowolnie przystępujecie do święceń diakonatu, musicie cieszyć się dobrą opinią oraz być mężami pełnymi Ducha Świętego i mądrości, jak ci, których niegdyś Apostołowie wybrali do pełnienia dzieł miłosierdzia. Będziecie wykonywać wasze posługiwanie, żyjąc w celibacie, który jest znakiem i podtrzymaniem pasterskiej miłości, a także szczególnym źródłem owocnego działania w świecie. Pobudzeni szczerą miłością do Chrystusa, pragniecie żyć w stanie całkowitego oddania się Jemu.